

УРОК 1

Вступ до курсу «Я досліджую світ»

Мета. Ознайомити учнів із завданнями курсу «Я досліджую світ»; підвести підсумки спостережень за літо; виховувати бажання дізнаватися нове, досліджувати, аналізувати, дискутувати.

Обладнання: світлини «Як ми провели перші літні канікули»; ілюстрації «Мальовничі куточки України».

Методичні рекомендації

I. Організаційний момент. Ранкова зустріч.

II. Робота над темою уроку.

1. Вступне слово вчителя.

Як швидко літо проминуло!
Прийшла осіння пора.
Немов на крилах полинуло
кохане літечко з двора!..
Садок марніє потихеньку,
пожовклі падають листки,

вітрець не віє вже тепленько, —
жоне понурії хмарки.
Посох горошок на городі,
мачок вже цвіт давно згубив,
високий соняшник на грядці
журливо голову схилив.

Олена Пчілка

2. Бесіда.

— Ось і минули ваші перші літні канікули. За цей час ви подорослішали, піросли, добре відпочили, набралися сили і снаги до праці, навчання. Чи стали вам влітку у пригоді знання, які ви здобули на уроках курсу «Я досліджую світ»? Як саме?

3. Гра «Мікрофон».

(Учні розповідають, де вони відпочивали, що робили для того, щоб відпочинок був безпечний і корисний для здоров'я; як загартовували свій організм.)

4. Робота в парах.

(Учні розповідають одне одному про мальовничі куточки України, де вони побували, діляться своїми враженнями.)

5. Фізкультхвилинка.

6. Робота з підручником (с. 4).

а) Читання повідомлень від Дмитрика і Наталочки.

б) Аналіз прочитаного.

— Що цікавого дізнався Дмитрик за канікули?

А Наталочка?

— Про що дізналися ви? Розкажіть.

в) Робота з ілюстраціями.

(Уявна подорож Україною.)

— Послухайте віршовані рядки Ліни Костенко.

Буває, часом сліпну від краси.
Спинюсь, не тямлю, що воно за диво,
оці степи, це небо, ці ліси,
усе так гарно, чисто, незрадливо,
усе як є — дорога, явори,
усе моє, все зветься Україна.

— Якими словами поетеса описує красу рідної землі?

— У яких куточках України ви хотіли б побувати?

7. Робота з прислів'ями.

— З поданих частин складіть прислів'я. Поясніть їхній зміст.

Кожному мила • •
Рідна земля • • своя сторона

Дата

Клас

Додатковий

матеріал до уроку

Вступ

Як ти провів/провела свої перші літні канікули? Про що дізнався/дізналася?

Я дізнався, що найповільніші істоти на нашій планеті — равлики. Вони так помалу рухаються, що за одну хвилину долають відстань, яка дорівнює приблизно 6 сантиметрів.

А я дізналася, чому не можна поливати рослини, коли на них падає сонячне проміння. Виявляється, коли пече сонце, крапельки води на листочках збирають його промені, немов збільшувальні скельця. Від цього рослина може отримати опіки.

Обговоріть, у яких мальовничих куточках України ви побували. Поділіться своїми враженнями.

Де ти мрієш іще побувати? Про що хочеш дізнатися?

III. Підсумок уроку.

- Про що ви хочете дізнатися, вивчаючи предмет «Я досліджую світ»?
- Послухайте легенду.

Багато планет, різних і таких несхожих одна на одну, породив нам Творець. Та всі вони були мертві. Але якось набрав Творець пригорщу родючих ґрунтів і голубих вод та й кинув чудодійний дар на планету, що пролітала поблизу. За мить вона ожила і заграла всіма барвами.

Минуло багато часу, і вирішив Творець провідати цю планету. Дістав він із Божої скрині мішок і склав у нього весь свій скарб: золото і срібло, діаманти і кришталь, руду і сіль, вугілля і граніт... Кинув свій мішок у напрямку живої планети, яку щойно нарік Землею.

Раптом мішок із скарбом розв'язався, і почали висипатися з нього дари на планету. А найбільше потрапило їх на Слов'янську землю. Минули тисячі років. Якось зібрався Творець поглянути на цю маленьку планету. Облетів навколо неї й побачив дивовижний куточок, кращого від якого не було на всій Землі.

- Це справжній рай! — вигукнув Господь.

Ступив на казкову землю, яка так припала йому до душі, й нарік її Україною. Адже у цій назві було слова «Рай». Ось так і виникла Україна.

— Наша Україна — це безмежні степи, неозорі лани, прадавні таємничі ліси. Це земля могутніх і славних предків, які залишили нам у спадок священні звичаї та прекрасні поетичні традиції, безцінні дари — слово і пісню.

- Підготуйте презентацію на тему «Ми любимо свою Україну».

МОЯ ШКОЛА

У школі

УРОК 2

Дата

Клас

Додатковий

матеріал до уроку

Тема. Права та обов'язки школярів.

Мета. Розширити знання учнів про їхні права та обов'язки, формувати бажання дбати про своє життя і здоров'я; виховувати повагу до прав інших людей, культуру поведінки, бережливе ставлення до шкільного майна, охайність.

Результати навчання.

- ✓ Учні пояснюють, що вони можуть і повинні робити в школі;
- ✓ розповідають про свої права та обов'язки;
- ✓ добирають приклади із власного досвіду, які свідчать про відповідальне ставлення до обов'язків як членів шкільної громади;
- ✓ обґрунтовують необхідність дотримання правил поведінки, що засвідчують повагу до інших;
- ✓ пояснюють, до кого можна звернутися по допомогу у разі порушення їхніх прав.

Обладнання: ілюстративний матеріал, таблиця, дидактичний матеріал, іграшковий мікрофон.

Методичні рекомендації

I. Організаційний момент. Ранкова зустріч.

1. Привітання (по колу).

Доброго дня, друже зліва!
Доброго дня, друже справа!
Доброго дня вам усім!
Доброго дня і мені!
Усмішку дарую тобі, друже зліва.
Усмішку дарую тобі, друже справа.
Усмішку дарую вам всім і собі.

2. Відгадування загадок.

- Як мати нас зустрічає,
всьому доброму навчає,
любить всіх дітей довкола
наша рідна ... (школа).
- Щоб не спізнитись на урок,
нам голос подає ... (дзвінок).

II. Актуалізація опорних знань учнів.

- Пригадайте правила поведінки учнів у школі.
- Чому потрібно дотримуватися цих правил?

III. Вивчення нового матеріалу.

1. Оголошення теми уроку.

2. Бесіда з використанням ілюстрацій або слайдів.

Орієнтовні запитання:

- Які права є в школярів? А обов'язки?
- Чому не можна порушувати прав одне одного?
- Яких обов'язків ви дотримуетесь завжди? Чому?
- Чому потрібно ставитися до інших з повагою?

3. Робота з підручником (с. 6–7).

а) Читання та обговорення статті.

- Що означає «мати право»?
- Що таке обов'язок?

б) Робота в групах.

І група готує розповідь про права учнів;

У ШКОЛІ

Права та обов'язки школярів

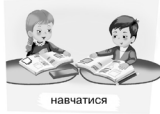
Що ти знаєш про права і обов'язки школярів?

Тобі, напевне, доводилося чути вислів «людина має право». Що це означає? Візьмімо для прикладу право на медичну допомогу. Якщо ти захворієш чи отримавши травму, тобі обов'язково мають допомогти медичні працівники.

Кожна людина має не тільки права, а й обов'язки. Певні обов'язки є і в тебе.

Обов'язок — те, чого треба завжди дотримуватися; що слід неодмінно виконувати.

За поданими ілюстраціями обговоріть, які права та обов'язки є в учнів.



навчатися



ввічливо спілкуватися



відпочивати



дотримуватися чистоти і порядку



поважати старших та одне одного



піклуватися про інших

6

Які права одне одного порушили діти? Чому важливо ставитися до інших з повагою?

Жахливі слова
 Дівчинка гарненька,
 хлопчик чепуренький
 посварились у дворі,
 щось не поділили в грі.
 — Ти — дурна!
 — Ти — дурень сам!
 — Ну, тобі я зараз дам!
 Так кричали діти,
 що здійнявся вітер,
 сонечко злякалося —
 в хмару заховалося.
 Тетяна Лисенко



Стався до інших так, як ти хочеш, щоб ставилися до тебе.

Дмитрику, а до кого можна звернутися по допомогу, якщо порушують твої права?

На мою думку — до батьків, близьких родичів, учителів, поліцейських.

А як думаєш ти? До кого звертаєшся у разі порушення твоїх прав? Чому?

Кожна дитина має право на любов, піклування та захист з боку рідних і держави.

7

2 група — про обов'язки учнів.

(Учні обговорюють подані у підручнику ілюстрації та записи і доповнюють їх.)

в) Читання вірша «Жахливі слова» (Т. Лисенко).

— Які права одне одного порушили діти?

г) — Прочитайте пораду зі «Скриньки порад».

Як ви її розумієте?

г) Гра «Мікрофон».

(Учні по черзі висловлюють думку, чому важливо ставитися до людей так, як би ми хотіли, щоб ставились до нас.)

4. Фізкультхвилинка.

5. Інсценізація ситуацій.

а) Зайчєня.

Раз, два, три, чотири, п'ять,
вийшов зайчик погулять!

В мене є смачна цукерка,
є скакалка, є люстерко!

Лисиця.

Йди сюди, малюк вухатий!

Мусиш все мені віддати!

Дай скакалку! Дай цукерку!

Та й нащо тобі люстерко?

Це мені воно згодиться,

я ж красунечка Лисиця!

(Лисичка забирає речі, красується. Зайчик плаче, входить Ведмідь.)

Ведмідь:

Ой Лисице,

ой сестрице!

Це серйозна дуже справа.

Ображать не маєш права

слабших себе і малих!

Тож віддай все зайченяті,

бо такий закон для всіх!

— Яке право Декларації порушила Лисиця?

б) Собака.

Добрий день, кумасю Кішко,

йди, посидимо хоч трішки.

Кішка.

Ой, нема коли сидіти,

он гуляють в мене діти!

Кошенята.

Кидай м'яч! Мерщій лови!

Ось, дивися, раз, два, три! (Кидає м'яч.)

Ой, мені не повезло,

я розбив чуже вікно! (Злякано присідає.)

Собака.

Зараз кошеня погане

ремінцем я враз дістану!

Кішка.

Не чіпай його, не смій,

Кошеня — синочок мій!

На дитя не слід кричати

і жорстоко так карати,

тож вгамуйся в цю ж хвилину.

Не порушуй прав дитини!

— Чим може закінчитися ця сценка?

— До кого ви звертаєтесь у разі порушення прав? Чому?

IV. Закріплення вивченого.

1. Робота в зошиті (с. 3).
2. Гра «Знайди пару».

Учні об'єднуються в групи «Права» та «Обов'язки». Вчитель пропонує групі «Право» аркуші червоного кольору із записаними правами, а групі «Обов'язок» — аркуші синього кольору із записаними обов'язками дітей.

Спочатку група «Право» зачитує будь-яке право дитини. Група «Обов'язок» зачитує відповідний цьому праву обов'язок. Наприклад:

П.: Усі діти мають право на любов і турботу.

О.: Діти зобов'язані поважати своє оточення. Ставитись до людей потрібно так, як би ми хотіли, щоб ставились до нас.

Після першого кроку «П»-«О» слово надається групі «Обов'язок», а група «Право» зачитує відповідне право.

(Учитель попарно прикріплює аркуші на дошці.)

Права:

1. на освіту
2. на медичну допомогу
3. на відпочинок і дозвілля
4. на повноцінне харчування
5. на спілкування
6. на життя

Обов'язки:

1. сумлінно навчатись
2. дбати про своє здоров'я
3. організовувати дозвілля так, щоб воно приносило користь і не заважало іншим
4. дотримуватись режиму харчування
5. поважати співрозмовника
6. піклуватися про інших

V. Підсумок уроку.

- Про що дізналися на уроці?
- Чи завжди дотримуєтеся правил поведінки у школі?
- Які основні права та обов'язки школярів?

У ШКОЛІ

Права та обов'язки школярів

1. Якими правами користуються зображені діти? З'єднай малюнки з відповідними словами за поданим зразком.



Право на захист



На відпочинок



На навчання



На медичну допомогу



На спілкування



На повноцінне харчування

2. Продовж речення.

Кожна людина має не лише права, а й _____.

3. Які обов'язки є у тебе в школі? Напиши.

Дата

Клас

Додатковий

матеріал до уроку

УРОК 3

Тема. Безпека у школі.

Мета. Ознайомити учнів із поняттям безпеки й небезпеки, причинами небезпечних ситуацій; розширити знання про правила поведінки в школі, зокрема у спортивному залі, в їдальні, на сходах, під час рухливих ігор на перервах та у позашкільний час; виховувати почуття відповідальності за свої вчинки перед собою та іншими.

Результати навчання.

- ✓ Учні розпізнають безпечні та небезпечні ситуації;
- ✓ розповідають про результати дослідження території школи;
- ✓ обирають безпечні місця для ігор;
- ✓ пояснюють, до яких наслідків може призвести порушення учнями правил поведінки.

Обладнання: ілюстрації, таблиці «Безпека і небезпека. Безпека у школі», відеоматеріал. Іграшковий мікрофон.

Методичні рекомендації

I. Організаційний момент. Ранкова зустріч.

II. Актуалізація опорних знань учнів.

- Коли ви почуваетесь спокійно і впевнено?
- Що таке безпека? А що таке небезпека?
- Хто дбає про вашу безпеку в школі?
- Для чого потрібні правила для учнів?

III. Вивчення нового матеріалу.

1. Оголошення теми і мети уроку.

2. Бесіда з використанням таблиць або слайдів.

- Школа — це не лише класні кімнати й уроки. А ще ...
- Що малює ваша уява, коли чуєте слово «школа»?
- З яких приміщень складається школа?
- Кажуть, школа починається з коридору.
- Шкільний коридор — це улюблене місце «змагань» під час перерв. Часом ви влаштовуєте в коридорах справжню кориду, де самі виконуєте і ролі «биків», і ролі «тореадорів» (приборкувачів), засмучуючи цим чергових учителів.

Виявляється, що й коридор і корида — «родичі», бо походять від латинського слова, яке означало «бігати». Та все ж коридор — не корида, згадуйте про це частіше! (За А. Коваль)

— Крім того, що ви засмучуєте вчителів, гасаючи коридорами, збиваючи всіх з ніг, ви засмучуєте самі себе, шкодите своєму здоров'ю. Адже після такого «відпочинку» може боліти голова, темніти в очах; через вогкий одяг, що увібрав ваш піт, через мокре волосся легко застудитися. І добре, якщо обійдеться без розбитого носа, струсу мозку і поламаних кінцівок.

3. Творча хвилинка «Продовж перелік».

- Доповніть правила поведінки на перерві.
- 1) Після дзвоника виходжу на свіже повітря (в коридор, на подвір'я школи).
- 2) Не бігаю, по коридорі ходжу спокійно, не штовхаюся.
- 3) Не смічу, поважаю працю чергових і техпрацівників.
- 4) Якщо мені треба когось покликати, підійду до нього, а не кричатиму на весь клас.
- 5) Не галасую, розмовляю спокійним голосом.
- 6) Не ображаю менших, не сварюсь з однокласниками.
- 7) Граюся з друзями в різні ігри.
- 8) ...

4. Бесіда про ігри в школі.

- Які ігри допомагають вам відпочивати?

— Як ви розумієте азартні ігри?

Азартні ігри — це ігри, в яких можна що-небудь виграти чи програти. Наприклад, гроші, наклейки, кепси тощо. Азарт — це сильне захоплення чимось. Під час такої гри ви хочете лише одного — виграти. Програш викликає у людини злобу, заздрість, бажання відігратися, тобто відімстити. Подумаймо, чи буде наше здоров'я і безпека в нормі, якщо довкола вируватимуть такі пристрасті. Азартні дитячі ігри відволікають вас від навчання, здорового відпочинку і гармонійного розвитку особистості. Не всі грають за правилами, в тих, що програли, можуть вимагати гроші, цінні речі з квартири, погрожувати фізичною розправою. Тому, з метою особистої безпеки і збереження власного здоров'я, ніколи, ніде і ні з ким не грайте в азартні ігри.

— Цікавими і повчальними іграми можна урізноманітнити свій відпочинок на перервах.

Наприклад, гра «Ланцюжок». Правила гри: хтось називає будь-яке слово. Наступний гравець називає слово, що починається на букву, якою закінчується попереднє, і так далі. Наприклад: куб — бублик — кошик — котик — кіт — телевізор — риба — акваріум — м'ясо.

Або перевірте себе.

— Хто пам'ятає більше прізвищ дитячих письменників?

— Хто пригадає більше книжок, в назвах яких є цифри?

— Чи відомі вам книжки, в назвах яких згадуються звірі та птахи?

— У назвах яких книжок є клички собак?

Спробуйте пограти у гру «Рибалки і рибки».

До прутиків учні прив'язують довгу барвисту стрічку, до неї — пір'їнку. Це — рибка. Рибок тягнуть тільки по землі. Кожен намагається наступити на рибку іншого, а свою — вберегти. Чию рибку «зловили» — вибуває.

5. Розповіді учнів про місця можливої небезпеки в школі.

— Які основні правила користування сходами?

— Якої сторони на сходах ви повинні притримуватися?

(Правої.)

— Для чого потрібні перила? (Для зручності, безпеки.)

— Чи можна з'їжджати по перилах? Чому?

— А чи може бути небезпечна їдальня? Коли саме?

— Чому не можна заходити у спортзал без учителя?

6. Дослідження території школи та шкільного подвір'я.

— Що змінилося на території нашої школи?

— Які небезпеки тут можуть підстерігати учнів? Чому?

7. Складання пам'ятки.

Другокласнику/другокласниці, пам'ятай: небезпека може трапитися і в шкільному дворі.

Не шукай її! Не грайся і не відпочивай біля будівництва, смітників, на горищах і дахах; крони і гілки дерев залиш для птахів — на тебе чекають дитячі і спортивні майданчики. Відпочивай з друзями, набирайся сил, зміцнюй здоров'я та пам'ятай правила особистої безпеки.

8. Фізкультхвилинка.

9. Робота з підручником (с. 8–9).

а) Ознайомлення з текстом.

б) Робота в парах. Складання порад учням, які порушують правила безпечної поведінки в школі.

в) Робота в групах.

Висновки досліджень території школи.

г) Читання та обговорення вірша С. Гарбуз «Не бігай на перервах».

Безпека у школі

Від чого залежить безпека у школі?
Ти вже навчаєшся у другому класі. У школі все тобі звичне і знайоме. Проте навіть тут можуть виникнути небезпечні ситуації.

Небезпечні ситуації — ті, що загрожують здоров'ю і навіть життю людини.
Безпека — відсутність загроз.

Обговоріть поведінку зображених учнів у школі. До яких наслідків це може призвести? Що ви порадили б цим дітям?



Наталочка вважає, що небезпечні ситуації у школі виникають через порушення учнями правил поведінки. А як думаєш ти?

8

Дослідіть, що змінилося на території вашої школи. Які небезпеки тут можуть підстерігати учнів? Чому?



Що трапилося з Вовчиком? Чому?

Не бігай на перервах
На перерву Вовченя мчить стрілою навмання. Полякалися звірята — геть з дороги утікати. Хто не встиг, той, звісно, впав. Вовчик далі прямуював.

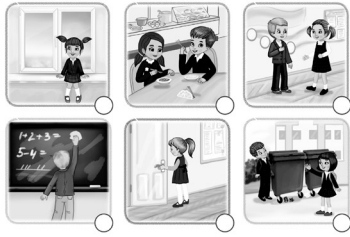
Тільки стінка не тікала, мов на варті, все стояла. Бац! — у стінку Вовчик наш, заяскріло в очі аж... Простягнувся і лежить — довго ще не побіжить...

Світлана Гарбуз

Щоб не трапилося бід, дотримуйся правил поведінки у школі.

9

1. Розглянь малюнки. Зображення безпечних ситуацій познач зеленим кольором, а небезпечних — червоним.



-



12

УРОК 4

Дата

Клас

Додатковий

матеріал до уроку

Тема. Шляхи виходу учнів зі школи у разі виникнення надзвичайних ситуацій.

Мета. Розширити та конкретизувати набуті учнями знання, вміння та навички щодо правил поведінки у разі виникнення надзвичайних ситуацій у школі; ознайомити зі шляхами виходу учнів зі школи; вчити правильно діяти під час евакуації; виховувати дисциплінованість, прагнення зберегти своє здоров'я та життя.

Результати навчання.

- ✓ Учні знають основні та запасні шляхи виходу з приміщень школи;
- ✓ пояснюють, чому потрібно їх знати;
- ✓ називають правила, яких слід дотримуватися під час евакуації.

Обладнання: таблиці, ілюстрації, відеоматеріали.

Методичні рекомендації

I. Організаційний момент. Ранкова зустріч.

II. Повторення вивченого матеріалу.

Фронтальне опитування.

- Яку ситуацію називають небезпечною?
- Де можуть виникати небезпечні ситуації?
- Чому слід дотримуватися правил безпечної поведінки в школі?
- Які небезпечні ситуації можуть створювати учні в школі?

III. Вивчення нового матеріалу.

1. Оголошення теми і мети уроку.

- Розгадайте ребус.

О Е Ж Ж П А
(Пожежа.)

- Що може стати причиною пожежі в школі?

(Вибух газу на кухні, несправна електропроводка або електроприлад, блискавка.)

— Сьогодні на уроці ми будемо вчитися правильно діяти у разі виникнення пожежі чи інших надзвичайних ситуацій (витік газу, прорив труби тощо).

2. Ознайомлення з основними та запасними виходами зі школи.

3. Опрацювання правил поведінки під час евакуації з різних приміщень школи. (Імітація поведінки під час уроку, обіду в їдальні, відвідування бібліотеки).

— У будь-якому разі діяти потрібно швидко, виконувати вимоги людей, які виводять учнів зі школи. Найменша затримка може коштувати комусь життя.

— Якщо оголошення про евакуацію застало вас за межами вашого класу, приєднайтеся до будь-якої групи учнів, якою керує дорослий.

- Дотримуйтесь культури поведінки.

— Не метушіться, не заважайте руху інших, тримайте себе в руках.

— Піклуйтесь про менших, слабших.

— Якщо приміщення заповнене димом, рухайтесь, тримаючись за руки, поручні, стіни; дихайте через носовичок або рукав одягу.

— Опинившись у тисняві, зігніть руки в ліктях і притисніть до тулуба, намагайтесь не впасти.

— Якщо вас збили з ніг, спробуйте встати на коліно і, спираючись на підлогу руками, відштовхніться другою ногою й різко випряміть тіло.

— Вибравшись із натовпу, надайте допомогу тим, хто постраждав, і викличте «швидку допомогу».

Отже, щоб швидко покинути приміщення,
не панікуй, слухай учителя, не відставай!



Шляхи виходу учнів зі школи у разі виникнення надзвичайних ситуацій



Чому потрібно добре знати основні та запасні виходи зі школи?



Розгляньте зображені ситуації. Обговоріть, як діяти у таких випадках.



На жаль, у школі можуть виникнути такі небезпеки: пожежа, витік газу, прорив труби, обвал стіни тощо.



Щоб швидко покинути приміщення, ознайомся з можливими шляхами виходу з нього та дотримуйся таких правил:

НЕ ПАНІКУЙ

СЛУХАЙ УЧИТЕЛЯ

НЕ ВІДСТАВАЙ

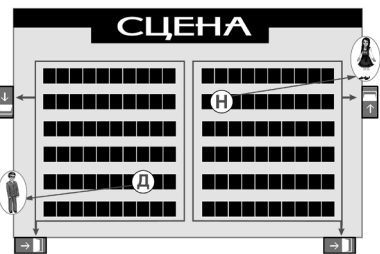


Розгляньте шляхи виходу з актового залу школи. Спробуйте визначити напрям руху:

1 група — для Наталочки;

2 група — для Дмитрика, щоб вони якнайшвидше покинули приміщення.

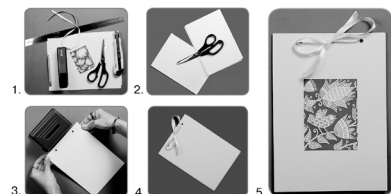
10



1. Дослідіть шляхи виходу з приміщень вашої школи.
2. Потренуйтеся, як можна швидко вийти з класу, спортзалу, бібліотеки, їдальні.

Блокнот-планер

Виготов блокнот-планер за поданим зразком.



11

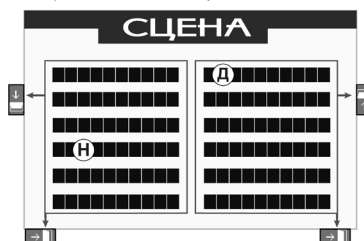
Шляхи виходу учнів зі школи у разі виникнення надзвичайних ситуацій

1. Доповни правила поведінки під час виникнення надзвичайних ситуацій словами з довідки.

- Щоби швидко покинути приміщення, уважно _____ учителя.
- Не метушись і не _____.
- Не _____ своїх однокласників.
- Старайся не _____ від класу.
- _____ дорослих, якщо хтось залишився в приміщенні школи.

Слова для довідки: панікуй, відставати, повідом, штовхай, слухай.

2. За допомогою стрілок вкажи напрям руху для Дмитрика (Д) і Наталочки (Н), щоб вони якнайшвидше покинули приміщення актового залу.



5

4. Робота з підручником (с. 10–11).

а) Обговорення різних надзвичайних ситуацій, дій у разі їх виникнення.

б) Робота в групах.

(Учні розглядають шляхи виходу з актового залу школи (с. 11) і намагаються визначити напрям руху для Наталочки (I група) та Дмитрика (II група), щоб вони якнайшвидше покинули приміщення.)

5. Фізкультхвилинка.

IV. Закріплення вивченого.

1. Робота в зошиті (с. 5).

2. Відпрацювання навичок евакуації із приміщень школи (класу, спортзалу, їдальні, актового залу тощо).

V. Підсумок уроку.

- Які небезпечні ситуації можуть виникнути в школі?
- Чому потрібно добре знати основні та запасні виходи зі школи?
- Яких правил потрібно дотримуватися, щоб швидко покинути приміщення? Чому?

Тема. Спільнота класу.

Мета. Допомогати дітям виявляти активність та відповідальність у процесі творення класної спільноти, сприяти розвитку дитячого самоврядування; навчати розуміти та поважати думки своїх однокласників; виховувати толерантність; закласти основи взаєморозуміння, співпраці, згуртування колективу дітей, батьків і вчителів.

Результати навчання.

- ✓ Учні проявляють активність та відповідальність у процесі творення класної спільноти;
- ✓ сприяють розвитку дитячого самоврядування;
- ✓ розуміють та поважають думки своїх однокласників;
- ✓ проявляють толерантність, взаєморозуміння;
- ✓ співпрацюють з однокласниками для згуртування спільноти класу.

Обладнання: таблиця, ілюстрації, світлини.

Методичні рекомендації

I. Організаційний момент. Ранкова зустріч.

II. Актуалізація опорних знань учнів.

1. Гра «В цьому класі друзі всі».

В цьому класі друзі всі:

Я і ти, і ми, і ви.

Добрий день, тому, хто зліва.

Добрий день, тому, хто справа.

Ми — одна сім'я.

(плеснути в долоні тричі)

(плеснути в долоні тричі)

(поворот наліво)

(поворот направо)

(розвести руки, показати на всіх)

В цьому класі друзі всі:

Я і ти, і ми, і ви.

Не лякайся, той, хто зліва.

Не лякайся, той, хто справа.

Ми — одна сім'я.

(три клацання пальцями)

(три клацання пальцями)

(торкнутися плеча сусіда зліва)

(торкнутися плеча сусіда справа)

(розвести руки, показати на всіх)

В цьому класі друзі всі:

Я і ти, і ми, і ви.

Пожалій того, хто зліва.

Пожалій того, хто справа.

Ми — одна сім'я.

(три плескання по грудях)

(три плескання по грудях)

(погладити по голові сусіда зліва)

(погладити по голові сусіда справа)

(розвести руки, показати на всіх)

В цьому класі друзі всі:

Я і ти, і ми, і ви.

Помирися з тим, хто зліва.

Помирися з тим, хто справа.

Ми — одна сім'я.

(три плескання по колінах)

(три плескання по колінах)

(взяти за руку сусіда зліва)

(взяти за руку сусіда справа)

(розвести руки, показати на всіх)

В цьому класі друзі всі:

Я і ти, і ми, і ви.

Усміхнись тому, хто зліва.

Усміхнись тому, хто справа.

Ми — одна сім'я.

(три притопи ногами)

(три притопи ногами)

(усміхнутися сусідові зліва)

(усміхнутися сусідові справа)

(розвести руки, показати на всіх)

В нашій спільноті друзі всі:

Я і ти, і ми, і ви.

І батьки, і вчителі,

Вас вітаєм щиро всі.

Ми — одна сім'я.

(плеснути в долоні три рази)

(плеснути в долоні три рази)

(повернутися до вчителя)

МІЙ КЛАС

Спільнота класу

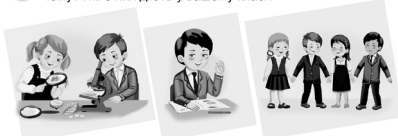
Що таке спільнота класу?

Коли ми говоримо «клас», це може означати як приміщення, де ти навчаєшся, так і учнів, котрі навчаються в ньому.

Класна спільнота — група дітей, які мають між собою багато спільного: завдання, учителів, приміщення, друзів, правила.

Пригадай, які цікаві події відбулися у твоєму класі минулого року. Що ви зробили спільно, аби кожному було комфортно серед однокласників?

Яких правил важливо дотримуватися у класній спільноті? Чому? Які з них діють у вашому класі?



Чому із Максимком ніхто не хотів дружити?

Гарний хлопець
Гарний хлопець наш Максим, та ніхто не дружить з ним, бо дере він свого носа навіть вище хмарочоса.

Марія Пономаренко

14

2. Вправа «Асоціативний кущ».

Діти добирають асоціації до слова «спільнота», пояснюють значення цього слова.

III. Вивчення нового матеріалу.

1. Вправа «Мікрофон».

— Чи можна наш клас назвати спільнотою? Доведіть свою думку.

2. Робота з підручником (с. 14).

— Прочитайте, що таке класна спільнота. Використовуючи визначення, доведіть, що ми теж є класною спільнотою.

— Пригадайте, які цікаві події були в нашій класній спільноті?

— Що зробили спільно, щоб почувати себе у класі було комфортно?

3. Гра «Усі ми різні».

Діти отримують завдання об'єднатися у групи за такими ознаками:

- кольором волосся,
- зростом,
- улюбленою порою року,
- статтю,
- віком,
- улюбленим заняттям.

4. Вправа «Незавершене речення».

- Усі ми різні, тому що ...
- Хоча ми й різні, але ...
- Те, що ми різні, не заважає нам ...

Учитель робить висновок, що всі ми різні, маємо свої вподобання, але попри це, творимо дружну класну спільноту.

5. Повторення правил класу.

а) Робота з підручником (робота у парах, с. 14).

— Сформулюйте, яких правил дотримуються діти у своїй класній спільноті?

б) Робота із правилами свого класу.

— Перегляньте правила нашого класу. Чи є серед них такі, які потрібно вилучити? Чому?

— Яке правило ви додали б до правил своєї класної спільноти?

За потреби учитель додає нові правила до тих, що вже діють у класі.

в) Вправа «Народ скаже, як зав'яже».

— Наші спостережливі предки давно зрозуміли значення спільноти в житті людини і склали про це десятки висловів, де в кількох словах умістився цінний досвід поколінь. За їхніми переконаннями, громада — це велика сила, що дарує людині підтримку. Послухайте прислів'я — зернята народної мудрості, поясніть, що вони означають і якому нашому правилу співзвучні:

- В гурті робити — як із гори бігти.
- У товаристві лад — усяк тому рад.
- Одна квітка не зробить вінка.
- Де дружніші, там і сильніші.

6. Ознайомлення із поняттям «доброзичливість».

1) Постановка проблеми.

Діти читають у підручнику (с. 14) вірш М. Пономаренко «Гарний хлопець» і розмірковують, чому із Максимком ніхто не хотів дружити.

2) Робота з підручником (с. 15).

а) Читання діалогу Дмитрика і Наталочки.

б) Робота в групах.

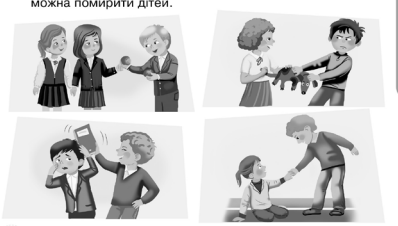
Ти, звичайно, хочеш, аби однокласники тебе любили і поважали, не кривдили, а допомагали й підтримували.

Як же цього досягти? Що потрібно робити?

Звертайся до однокласників на ім'я; намагайся бути привітним, ввічливим, доброзичливим; нікого не ображай, роби добрі справи, допомагай іншим.

Доброзичливий — той, який зичить (бажає) людям добра, співчутливо ставиться до інших, піклується про них.

Обговоріть, хто із зображених учнів ставиться до своїх однокласників доброзичливо, а хто — ні. Поміркуйте, як можна помирити дітей.



Придумайте мирилку і розіграйте сценку примирення.

15

Діти за малюнками в підручнику визначають, хто із зображених учнів ставиться до своїх однокласників доброзичливо, а хто — ні, добирають поради, як можна дітей помирити.

IV. Закріплення вивченого.

1. Робота в зошиті (с. 6).

2. Складання мирилок, розігрування сценок примирення.

— Відновіть добрі віршики-мирилки, які в разі сварки допоможуть вам швидше помиритися і пробачити образи. Їх зазвичай вимовляють тримаючись за руки або за пальчик — мізинчик.

Подивися просто в очі;
Я сваритися ... *(не хочу)*.
Я образить не хотів,
Ненароком ... *(зачепив)*.
Просто в очі подивись
І зі мною ... *(подружись, не сварись)*
Ти не плач, не плач, не плач
І скоріш мені ... *(пробач)*,
І на мене ти не сердься,
Бо у тебе добре ... *(серце)*.
Давай будемо миритись
І ніколи ... *(не сваритись)*.
Трішки з другом посварились,
І назавжди ... *(помирились)*.

V. Підсумок уроку.

Бесіда.

- Що таке класна спільнота?
- Чому важливо дотримуватися правил у класній спільноті?
- Що означає бути доброзичливим?

МІЙ КЛАС
Спільнота класу

1. Напиши, що об'єднує дітей у класній спільноті.
2. Пригадай правила, яких важливо дотримуватися у класній спільноті, та допиши в клітинках, де потрібно, слово «НЕ».

☐ Поважай однокласників.
☐ Будь увічливим, привітним/увічливою, привітною.
☐ Підтримуй доброзичливі стосунки.
☐ Ображай інших.
☐ Допомогай однокласникам.
☐ Роби добрі справи.
☐ Підказуй на уроках.
3. Яку роботу тобі подобається виконувати разом зі своїми однокласниками? Намалюй (або наклеї фотографію).

6